La Ruta de l'orde de Montesa

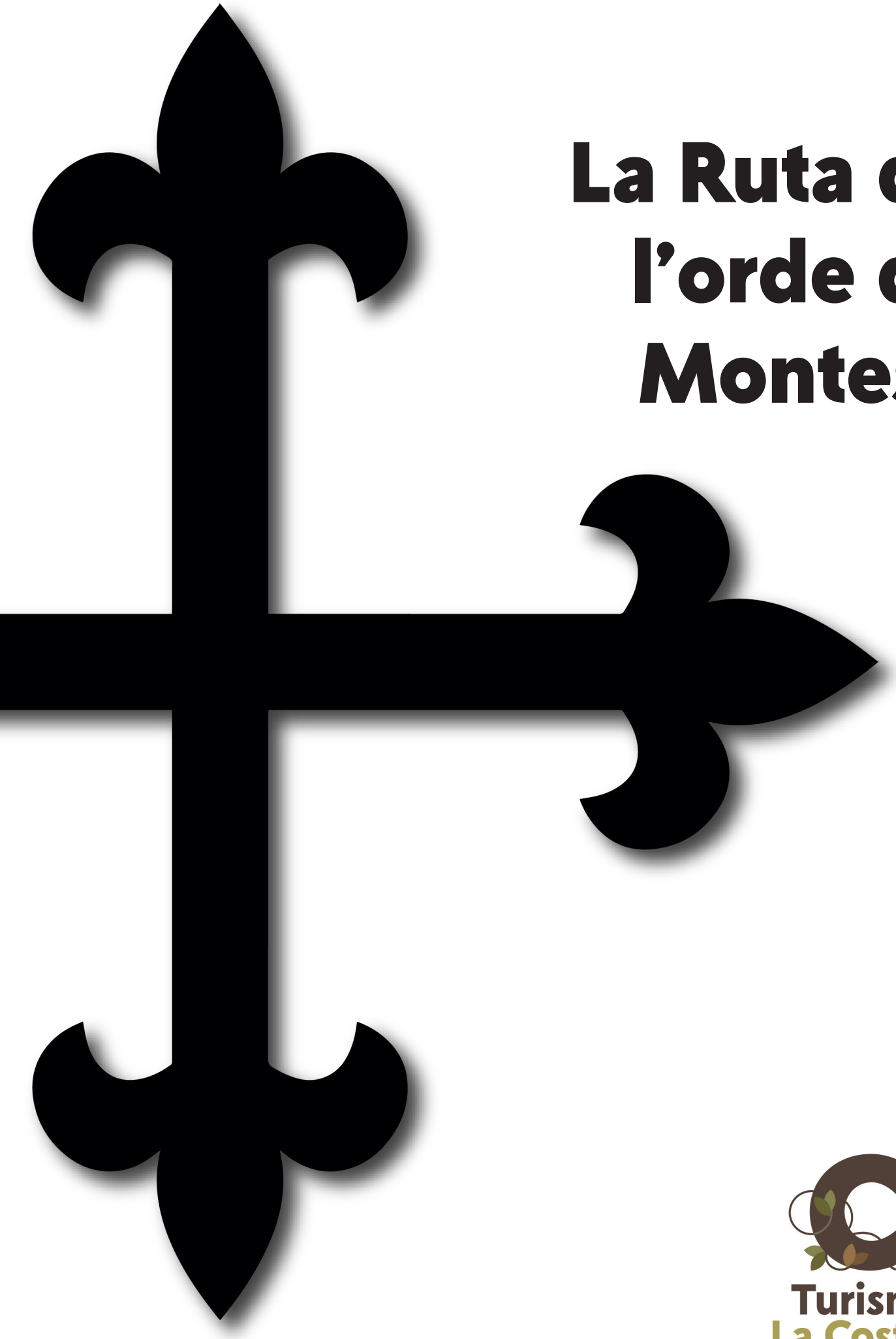

Turisme La Costera
Tresors de l'interior

Turisme La Costera
Tresors de l'interior

LA RUTA DE L'ORDE DE MONTESA

Durant més de cinc segles els frares i cavallers de l'Orde de Montesa van senyorejar un extens domini a la nostra comarca. El cor d'aquest senyoriu era el castell-convent de Montesa que així era el referent espiritual d'una orde que després del rei era qui més territori valencià controlava i el nucli dur dels nostres exèrcits feudals.

El 1319 els pobles de Montesa i Vallada van ser separats de la resta dels dominis reials i la seua administració i rendes (impostos i altres taxes) cedida a l'Orde, junt a extensos dominis per altres contrades valencianes. Així els frares i cavallers van esdevindre part substancial de la nostra comarca. Una relació i una presència que amb el temps va anar afeblint-se. El 1592 la corona aconsegueix que fer-se amb el control de l'orde, que fins eixe moment havia pràcticament funcionat com un estat independent dins de l'antic regne de València, desplaçant-se així lluny de les nostres terres el centre on es prenien les grans decisions. Un segle i mig després es va produir el famós terratrèmol de Montesa (1748) que va assolar bona part dels pobles i el castell que ja no va ser reconstruït. Uns mesos després els religiosos del convent marxen cap a València i s'hi instal·len al Palau del Temple que passarà a exercir les funcions que abans tenia el castell-convent. La fita final va ser el 1835 quan, amb l'abolició definitiva dels senyorius, Montesa i Vallada passen a ser municipis d'un estat modern com el que coneguem ara.

Aquest camí conjunt de cinc segles va deixar un important llegat de patrimoni als dos pobles i un llegat més ample de relacions amb tota la comarca. La proximitat al senyoriu va afavorir que molts joves de la comarca acabaren com religiosos o cavallers. Uns membres que pel seu prestigi seran protagonistes de la vida administrativa, cultural i política de la Costera. No va ser aquesta la única relació. El poder i prestigi de l'orde va atraure un ample grup de professionals de prestigi com ara arquitectes o pintors que, a banda de treballar per a l'orde, van deixar obres i rastre a altres pobles de la Costera.

Et convidem a que ens acompanyes en un passeig per una part de la nostra història plena d'històries, llegendes, cavallers, frares i sobre tot les persones i els pobles que amb les seues vides van teixir el relat de la nostra història.

LLEGENDA

- Autovia A-35
- Via Augusta
- Camins i carreteres locals
- Terme municipal

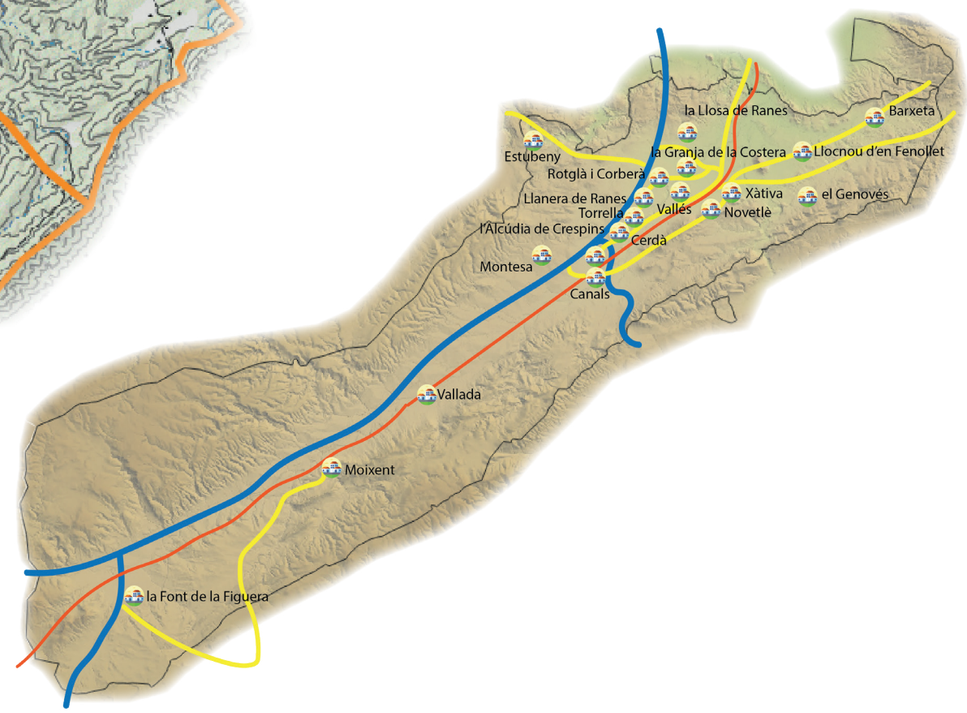

La benvinguda del nostre embaixador 3

Montesa, cor espiritual de l'orde 5

Vallada, poble i senyoriu 7

La Costera,més enllà del senyoriu 9

Frares i cavallers 11

Guia pràctica 13

La benvinguda del nostre embaixador Fray Blay Maria Prats

Si s'acosteu a la Costera, un dels referents fonamentals des del punt de vista històric i monumental és la ciutat de Xàtiva, és clar. Però hi ha tal volta dins aquesta dilatada història, un element singular què, fent com de tàndem amb la ciutat el complementa: l'orde de Santa Maria de Montesa.

Aquella va ser l'orde militar del regne, la nostra orde, a l'igual que en Castella la de l'apòstol Jaume va engalanar amb llurs creus i veneres tants i tants personatges. I tot perquè Montesa, una de les viles reials que solcaven la incipient geografia del nostre país, fou l'elegida per a ser la seu d'aquella institució, a hores d'ara set vegades centenària.

La Montesa nascuda de la carta de població de 1289 incloïa dins del seu terme l'actual poble de Vallada, una localitat a la que se li atorgà territori propi i la seua independència uns segles més tard, el 1547. Tot i això, ambdues poblacions van passar a formar part del senyoriu de l'orde militar que havia de substituir i heretar els béns dels templers, un vincle del que només es van deslligar, des del punt de vista feudal, amb l'abolició definitiva dels senyorius el 1837.

Així Montesa i Vallada, dins del territori de l'orde militar, quedaren adscrites al manteniment del Sacre Convent de l'Orde i a la mensa magistral, alhora que administrades per un cavaller de l'hàbit amb el títol de sotsclauer.

A la Costera i a la subcomarca de la vall de Montesa només dits pobles formaren part del senyoriu de l'Orde. Però sí que hi hagué una presència de personatges de la comarca que van formar part de la institució: com a frares cavallers molts de la ciutat de Xàtiva, amb tres que arribaren a la màxima dignitat –la de mestre– als segles XV i XVI: Lluís Despuig, Francesc Sanç i Francesc Bernat Despuig.

Altres nobles, aveïnats o nascuts a Xàtiva, van rebre l'hàbit de cavaller de l'orde i a més, tenien senyories a la comarca: els Sanç de Vallés, Sanç de la Llosa, Tallada...

I altres de classes més humils –encara que benestants– van ingressar com a religiosos de l'orde de Montesa: fins a 58 només durant els anys 1592-1835, amb persones que procedien de Canals, la Font de la Figuera, Llanera de Ranes, Moixent, Torrella, Vallada, Xàtiva i Montesa.

En resum, una institució que deixà la seua petjada a la comarca a través dels pobles que senyorejà, però també de totes aquelles persones que lluïren al pit la creu roja de sant Jordi pròpia dels montesians.

Fray Blas Maria Prats

Montesa, Cor espiritual de l'Orde

El 1319 l'orde de Montesa rep del patrimoni reial Montesa i el seu castell com a seu per a l'Orde que s'acaba de crear. L'edificació del castell-convent, superposat a l'existent castell d'origen andalusí, converteix a Montesa en la capçalera i cor espiritual d'una orde que gaudeix de nombrosos dominis per terres valencianes en rebre també els anteriors senyorius dels templers i dels hospitalers.

Aquest paper durarà més de quatre segles fins que després del terratrèmol i vistes les dificultats per reedificar-ho, el rei Ferran VI com a mestre de l'orde ordena que es recupere allò que siga de profit i que la comunitat religiosa es trasllade al palau del Temple a València. El 1837 amb l'abolició dels senyorius Montesa es transforma en un municipi de ple dret i les seues institucions es desvinculen de l'orde.

Aquests cinc segles de relació, d'influències, han possibilitat que Montesa atresore hui un important patrimoni. En això decidia –també– l'Orde, però l'esforç econòmic recaigué, com sempre, en les montesines i montesins que visqueren en aquestes terres molt abans que nosaltres.

El museu parroquial

El cavaller sotsclauer de l'orde tenia entre les seues responsabilitats administrar la vila de Montesa. La casa que ara és l'actual museu parroquial i algunes de les adjacents eren la seua vivenda. L'actual museu parroquial mostra objectes i peces d'art recuperades al castell i altres llocs del poble, en una col·lecció que mostra l'esplendor que va arribar a viure Montesa en temps medievals i moderns.

El terratrèmol

El 23 de març de 1748 el castell de Montesa va ser assolat per un potent terratrèmol que va causar greus danys a pobles de la Costera, la Canal i la Ribera Alta. Al castell van morir 22 persones entre religiosos i treballadors. Al poble s'han documentat altres quatre morts. A aquestes s'afegirien tal volta les que en dies següents van causar la fam, el fred i les epidèmies en una població que va haver de mantenir-se a la intempèrie per les nombroses rèpliques que van continuar durant molts dies. A banda de causar el trasllat de la comunitat de frares a València, el terratrèmol va suposar un important retrocés per a tota la contornada que va tardar dècades a recuperar-se.

La Plaça de la Vila, seu del poder

La Plaça de la Vila va ser el cor i la seu del poder de la Montesa d'època moderna. A un costat la Casa de la Vila, seu del poder civil i que encara conserva els seus arcs del segle XVII. A l'altre la Casa Abadia i l'església de l'Assumpció, representants del poder religiós. I darrere la torre-campanar, a la casa que hui fa de Museu Parroquial, la casa del cavaller sotsclauer, que administrava el poble en nom de l'orde de Montesa.

Casa Abadia

El Castell

El castell de Montesa té un origen ben antic. Per les troballes arqueològiques se sap que es tracta d'un punt fortificat des d'època prehistòrica, tot i que les primeres notícies escrites són del segle X, durant el període andalusí. El 1244 Jaume I va pactar amb els Banu Isa l'entrega del castell de Xàtiva a canvi dels de Montesa i Vallada, amb els pobles. Trenta-tres anys després, en el context de les guerres amb Al-Azraq, Pere el Gran prengué per assalt Montesa, incorporant-la aleshores al patrimoni reial.

Vallada, poble i senyoriu

Situada a l'altre costat de la Vall del Cànyoles, Vallada va permetre als Banu Isa primer i a l'Orde de Montesa després controlar des dels seus castells l'estratègic camí cap a Castella. Vallada, junt a les hui desaparegudes alqueries de Gaixna i Gaixneta van formar part de la donació reial de 1319 i fins 1547 van formar partde Montesa. Aquell any, el mestre Pere Lluís Galceran de Borja, atorgà a Vallada el dret a erigir-se en vila.

El terratrèmol de 1748 va assolar també bona part del poble de Vallada i es va mantenir baix el control de l'orde fins a l'any 1837 amb l'abolicio definitiva dels senyorius.

El poble està dominat per un antic castell andalusí situat a l'Ombria de la Serra Grossa i que va caure en desús molt ràpidament. Ja al segle XIV va ser assolat parcialment. Tradicionalment la gent de Vallada, a banda de l'agricultura i la ramaderia, ha sigut coneguda per l'artesania del vímet, que amb el temps es va reconvertir en fàbriques de mobles de rattan, i la producció de carbó vegetal.

Vallada compta amb un notable patrimoni com ara l'església de Sant Bartomeu, que es va iniciar el segle XVI i configurar definitivament al XVIII. També la Casa Abadia, del segle XVI, que conserva la façana de carreus de pedra a la planta baixa i una llotja amb arcs al pis superior. Altres elements importants d'aquest patrimoni són les ermites de Sant Sebastià i del Divino Juez, del s. XVIII, i la del Calvari, del XIX, així com l'edifici del pòsit -magatzem públic de blat- que es va edificar el 1789.

LES ERMITES

Una orde religiosa com la de Montesa tenia una forta preocupació per les qüestions espirituals. Una bona prova és que, a banda de l'església es van edificar al poble tres ermites: la de Sant Sebastià, la del Diví Jutge i la del Santíssim Crist del Mont Calvari.
La del Diví Jutge s'hi troba en un paratge proper al poble i està vinculada al terratrèmol de 1748. Les altres dues se situen relativament prop del nucli urbà, en un entorn natural privilegiat i pràcticament juntes

Casa Abadia

La revolta de 1680

No tot era pau i harmonia en la relació entre l'Orde i els pobles. El 1680 es va produir un avalot a Vallada quan els veïns armats es van enfrontar a frares de l'Orde i veïns de Montesa per una disputa pels límits del terme. Els enfrontaments es van produir quan l'Orde i l'escamot de Montesa van apressar ramats valladins per tal de satisfer danys previs. Al remat, les paus van concloure amb nous amollonaments que van fitar els termes de cada poble amb més claretat.

La Costera, l'orde més enllà del senyoriu.

La proximitat al castell-convent de Montesa i el senyoriu va fer que moltes persones de la comarca buscarà allà el seu destí. Així molts fills de les famílies nobles de la Costera van optar per ser cavallers i molts altres de famílies benestants van triar la carrera de frares de l'orde. Així entre 1592 i 1835 hi ha documentats 23 cavallers de la Costera a l'Orde (22 de Xàtiva i 1 de Vallés) i 58 frares (9 de Canals, 6 de la Font de la Figuera, 1 de Llanera de Ranes, 3 de Moixent, 1 de Torrella, 6 de Vallada, 10 de Xàtiva i 22 de la pròpia Montesa). No acabava ací aquesta relació senyorial amb l'orde, ja que persones que gaudien de senyorius a la Costera, hi visqueren o no, també van professar com cavallers. Així en trobem cavallers que van ser senyors de pobles com l'Alcúdia de Crespins, Annahuir, Barxeta, Cerdà, Estubeny, el Genovés, Llanera de Ranes, Llocnou d'en Fenollet, Moixent, Novetlè o Vallés.

Una entitat tan poderosa com l'Orde de Montesa tenia al seu voltant un seguit de professionals que li prestaven els seus serveis. Els historiadors ens han deixat el nom d'alguns d'aquests professionals provinents de la comarca o que van treballar a la comarca després d'haver treballat per l'orde. Així, el mestre d'obres de la seu de Xàtiva, mossén Joan Aparicio, havia nascut a Énguera, i els seus servicis es documenten a les parròquies de Montesa i Vallada. Gaspar Requena, col·laborador del famós Joan de Joanes en el retaule major de la parròquia de la Font de la Figuera, fou un pintor nascut a Montesa, amb obra hui a Xàtiva, Vallada, l'Olleria i Montesa, entre altres; també l'anomenat Mestre de Borbotó, segons alguns el pintor Martí Cabanes, compta amb obres a la capital de la Costera, a Montesa i a la Torre de Canals.

Aquesta relació entre l'orde i la comarca encara va anar més enllà, els cavallers i els frares, gent formada i de prestigi van ser també els escollits per participar a diferents procediments públics o exercir determinats càrrecs públics. D'aquesta manera el xativí fra Lluís Despuig (1453-1482) va arribar a ser Virrei de València a banda de Mestre de l'orde.

Fra Lluís Despuig

Un frare actuant en nom del rei

Allà pel 1770 els veïns de Canals van demanar permís per tal d'aprofitar part de les aigües del Cànyoles per regar la partida de la Riera, apegada a aquest riu. El 27 de juny de 1771, el montesià fra Andrés Alonso de Angulo, lloctinent general de l'Orde de Montesa, signa l'autorització en nom del rei

Retaule de Sant Sebastià, Sant Fabià i Sant Roc (Montesa)

La nissaga dels pintors Requena

La nissaga dels pintors Requena. Gaspar Requena, nascut a Montesa cap al 1515, va tindre un actiu taller de pintura del que participaven el seu fill Vicent, el seu gendre Pere Mateu i la seua filla Jerònima Eugènia. Aquesta dona, singular per ser una de les poques artistes conegudes de l'època, es va fer càrrec del taller familiar en morir el seu marit. El prestigi de l'obrador va ser tal que, a València estant, van pintar algunes obres per a l'arquebisbe Joan de Ribera.

A la Costera podem gaudir de diverses obres seues, conservades al Museu de l'Almodí i a la Col·legiata de Xàtiva, i a les parròquies de Montesa i Vallada.

Els Sans de Vallés i l'orde

Dos membres d'aquest llinatge de senyors de Vallés van professar com a cavallers entre els segles XVII i XVIII

Flagel·lació de Santa Bàrbera (Museu de l'Almodí, Xàtiva)

Fragment de retaule (Vallada)

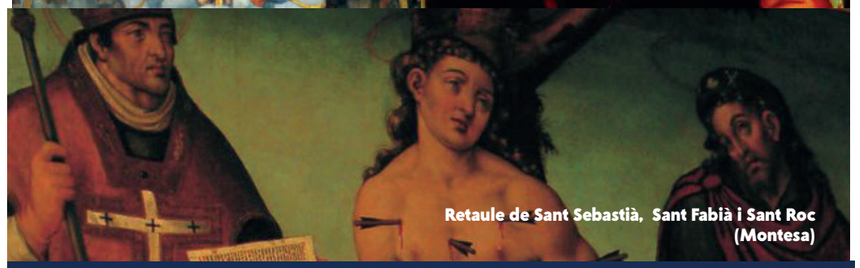
Retaule de Sant Sebastià, Sant Fabià i Sant Roc (Montesa)

Palau dels Sans a Vallés

Frares i cavallers, l'Orde de Montesa

L'orde de Montesa va ser fundada pel rei Jaume II "el Just" per tal que es quedara amb els dominis dels dissolts templers. Va ser un procés llarg, que va culminar el 1317 amb l'obtenció del permís del papa Joan XXII. A banda dels béns de l'orde del Temple, el pontífex assignà a la nova orde els territoris que tenia la de l'Hospital al regne de València, a la qual cosa el rei afegí Montesa, amb el castell i el seu terme, que aleshores incloïa Vallada. La fundació efectiva tingué lloc a Barcelona, en presència de Jaume II, el 22 de juliol de 1319. I per la seua situació estratègica, el castell de Montesa fou l'elegit per a instal·lar-hi la seu, on s'havia de bastir el sacre convent del nou orde militar.

A partir d'eixe moment l'orde va intervindre en conteses com ara la guerra de la Unió, la dels dos Peres i la conquista de la Mediterrània. Al segle XVI encara podem trobar tropes montesianes actuant al nord de l'Àfrica.

L'any 1400 l'orde es fusiona per orde reial amb la de Sant Jordi d'Alfama, el que causa que es canvie la creu negra flordelisada original per una creu plana de color roig. Al segle XV Ferran II "El Catòlic" intenta fer-se amb el control de l'orde, però fracassa sent la de Montesa l'única orde a la península que es manté idependent. Serà el seu rebesnet Felip II qui aconseguirà en 1587 fer-se amb aquest control després d'un complicat afer judicial amb el darrer mestre Pedro Luís Galcerán de Borja. Amb l'abolició efectiva dels senyorius el 1837 l'orde va passar a ser una institució merament nobiliària recolzada més o menys per la corona, doncs des de 1592 el mestre de l'Orde –Administrador perpetuo d'acord amb la denominació correcta–, és el rei d'Espanya. Els actuals cavallers de Montesa –52 en novembre de 2020– encara mantenen reunions periòdiques i fan visites a Montesa de caire cerimonial

L'orde es dividia en varis estaments. D'una banda estaven els frares cavallers, que eren el braç armat de l'orde religiosos que tenien el dret d'usar les armes. Més endavant, per tal de fer més atractiva l'orde se'ls va permetre casar-se i mantenir un patrimoni fora de l'orde. De l'altra estaven els frares clergues que eren exclusivament religiosos i estaven a càrrec del convent del castell de Montesa i de les parròquies als territoris de l'orde. Per sota d'ells estaven els novicis que rebien formació per ser frares i un cos de servents que es feia càrrec de bona part de les tasques quotidianes. Pel que fa a les tropes de l'orde, a banda dels cavallers, també en formaven part "sergents" -soldats professionals- i reclutes que es feien entre els vassalls en cas de necessitat.

Escut de l'orde al castell de Montesa

Un extens domini

Les possessions pervingudes a l'orde foren dividides en dues parts: l'administrada directament pel mestre, denominada mensa magistral –o maestrat–, i la que corresponia als distints comanadors, que es repartien un total de 13 comandes Als frares clergues els donaren priorats i rectorats. El maestrat comprenia dos batllius: el de Cervera —amb les viles de Sant Mateu, Càlig, Rossell, la Jana, Traiguera, Xert, Sant Jordi i Canet— (dit Maestrat Vell, o simplement Maestrat) i el de Montcada —amb les viles de Carpesa, Borbotó, Massarrojos, Sueca, Montesa i Vallada— (Maestrat Nou). De les comandes cal destacar la de Peníscola, Culla, Silla, les Coves de Vinromà, Benassal, Ares, Vinaròs (que comprenia també Benicarló, i que, fins el 1359, formaren part de la de Peníscola), Alcalà de Xivert (amb el castell de Polpís), Onda (amb Tales i Artesa), Vilafamés, Borriana, Montroi, Ademús (amb el castell de Castellfabib) i Perputxent (amb les quatre viles de la seva vall). En conjunt, un territori format per 68 viles o llocs, amb una població per a 1320 d'unes 28.000 persones aproximadament

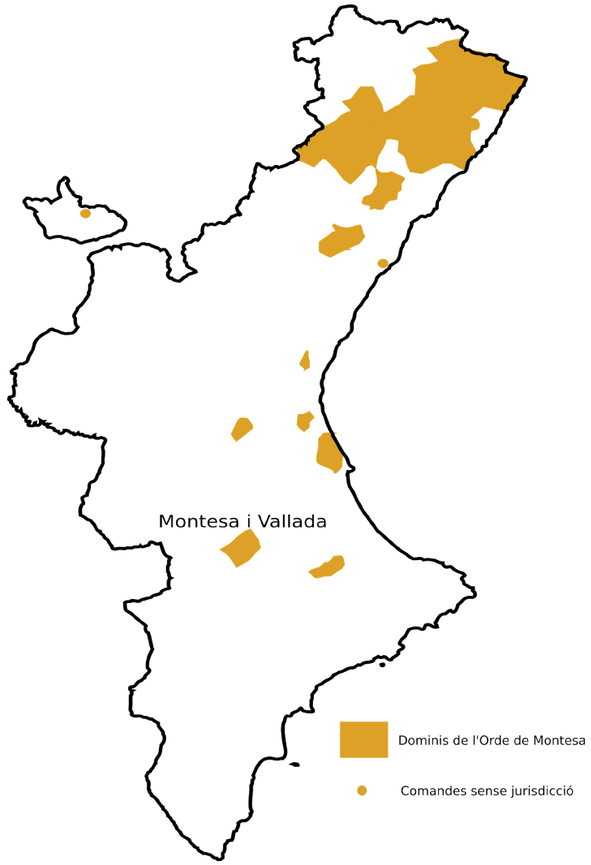

Pere Lluís Galceran de Borja

Pere Lluís Galceran de Borja, el darrer mestre

Aquest membre del llinatge dels Borja nascut el 1528 va viure una vida més que novel·lesca. Com a mestre de l'orde de Montesa va portar a terme exitoses campanyes militars al nord d'Àfrica en nom de la corona. Però, al temps, va ser participant actiu en les lluites que tenia la seua família amb el llinatge dels Pardo de la Casta per fer-se amb el control de les institucions de l'antic regne de València. Així Galceran i els seus germans, entre ells el que després va ser Sant Francesc de Borja, van prendre part activa en enfrontaments i assassinats que van culminar amb l'ajusticiament a Xàtiva del seu germà DÍdac per ordre de Felip II i amb l'empresonament a Castella de Galceran.

El 1566 és enviat per la corona al nord d'Àfrica com governador on desenvolupa una intensa activitat militar junt a cavallers de l'orde. Un any després de la seua tornada, el 1572, és acusat de sodomia (ser homosexual) i és processat per la inquisició. El 1575 va ser condemnat a confinament durant 10 anys al castell-convent de Montesa. Una reclusió que no era un empresonament sinó una manera d'allunyar-lo d'on podia ser un problema polític.

Tot i això pocs anys després comença a maniobrar per aconseguir que el càrrec de mestre de l'orde passe a ser hereditari i que el puga rebre el seu fill Joan. Bona part de l'orde s'oposa i Felip II tampoc estava d'acord en deixar en mans de ningú una orde que aspirava a controlar. S'inicia així un dur procés de pressions i negociacions que finalitza quan Galceran el 1587 cedeix a la corona el control de l'orde a canvi de ser nomenat Virrei de Catalunya i garantir amb altres prebendes per al seu fill i els seus descendents. El 1592 va morir a Barcelona mentre exercia el seu càrrec de virrei i mestre de Montesa.

Els Museus

Museu Parroquial de Montesa. C/ Santa Bàrbara, 6 El museu es localitza a l'antiga casa del cavaller sotsclauer (s. XVII) que era el governador dels pobles de Montesa i Vallada en nom de l'orde. La col·lecció consta d'elements arquitectònics, llenços de temàtica religiosa, gravats i retrats de membres de l'orde de Montesa.
Podeu concertar visita al Tourist Info de Montesa al 673 419 775. http://www.museumontesa.com

Museu de l'Oli de Montesa. Almàssera i Museu de l'Oli de Montesa. C/ Fernando Villa Pedroso, 5. El museu aprofita l'antiga almàssera (construïda el 1948) per mostrar el conreu tradicional i la producció d'oli d'oliva al poble. Telèfon: 673 419 775.

Museu Arqueològic de Vallada. El museu s'hi troba a l'antic edifici del pòsit -un dipòsit públic de cereal- que es va construir el 1789. Exhibeix peces d'un ample període històric que abasta des del paleolític fins l'època medieval quan Vallada es va incorporar a l'Orde de Montesa. Telèfon: 962 25 70 09 http://www.vallada.es/es/page/museo-arqueologico-municipal-vallada

Altres informacions d'interès:

Renfe.

- Informació Estacions: 912 432 343
- Informació, reserva, venda, canvi i anul·lació de bitllets: 912 320 320
- Atenció a viatgers amb diversitat funcional i sensorial: 912 140 505

Lloguer de vehicles.

- Martirent (Xàtiva). Tel: 962 43 12 42.
- RR Motor (Xàtiva). Tel: 962 43 12 42. alquiler@rrmotor.es. http://rrmotor.es/
- Autoserra (Canals). Tel: 962 24 18 86

Tourist Info
- Tourist Info Montesa. i visita al castell: Telèfon: 673 419 775
Mail: montesa@touristinfo.net
http://www.museumontesa.com/el-castell/

On dormir
Vallada

- Casa Pesseta Casa Rural. Av. Guardia Civil, 54. Telèfon: 658937285.

- Alberg de les Ermites. Paratge de les Ermites S/N. Telèfon: 667 162 900. Correu electrònic: Info@alberguelasermitas.com https://www.alberguelasermitas.com/

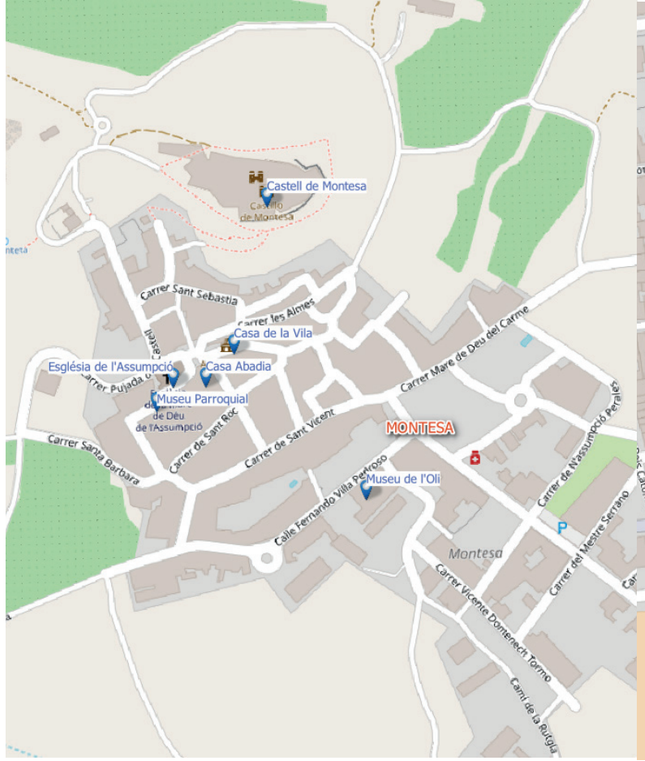

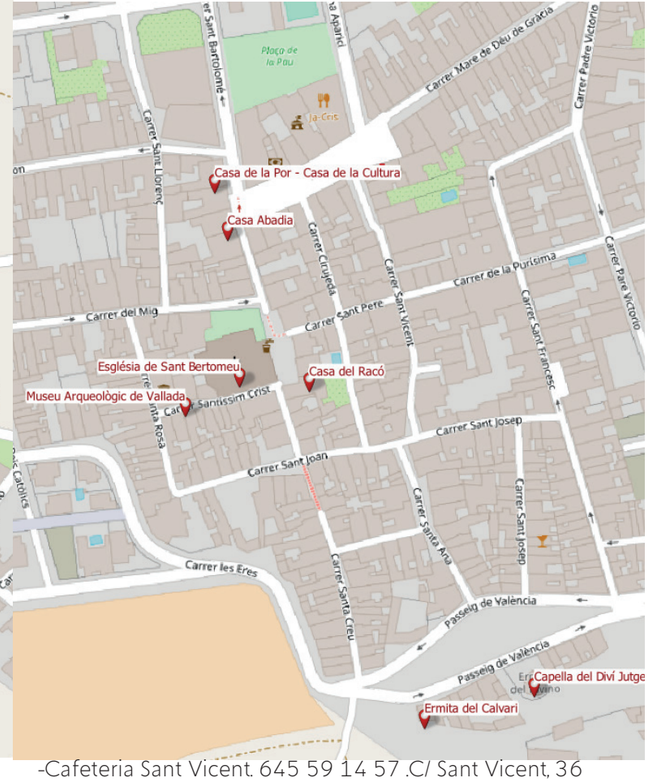

Bars i Restaurants

Vallada
-Restaurant La Torre. 653 96 51 84. Carrer del Mig, 22.
-Bar Els Molinets. 658 81 71 90. Av. dels Molinets, 33.
-Bar Restaurante Ja-Cris. 622 12 57 22. Plaça Major, 9.
-Restaurante La Sal del Romer. 686 79 08 98.
-Bar Els Molinets. 658 81 71 90. Av. dels Molinets, 33.
-Bar Capritx. 722 31 21 31. Av. dels Molinets, 5.
-Bar L'Ermita. 650 20 85 70. CV-649.
-El Dorado. 699 34 04 91. Av. Reino de Valencia.
-Cafeteria Bocateria Ací Quedem. 630 92 49 85. Carrer de la Mare de Déu de Gràcia, 30.
-Bar Manolo. 699 73 77 15.Carrer Josep de Ribera lo Espagnoletto, 13.
-Bar La Ermita. 650 20 85 70. Camino la Ermita S/N.
-Sáez Restaurante. 962 25 71 58. Carrer de la Mare de Déu de Gràcia, 33.
-Jenniforj. 962 25 77 65. Carrer Santa Teresa, 47.
-Boro's Pub. Av. dels Molinets, 5.
-Salsipuedes. Carrer de la Mare de Déu de Gràcia, 30.
-Nuovo Banjo. 634 83 40 79. Carrer Sant Bertomeu, s/n.
-Glaçó. 675 89 31 07. Carrer Josep de Ribera lo Espagnoletto, 21.

Montesa
-Bar Elia. 962 29 93 21. Avda. Silverio Perfecto Sanz, 43
-Bar BBT otra. C/ Mare de Déu del Carme, 20.
-Cafeteria Sant Vicent. 645 59 14 57 .C/ Sant Vicent, 36
-Arrosseria El Musical. 609 03 89 90. C/ Sant Vicent, 26
-El Ramallar. 609 98 07 00 . Pujada al Castell, s/n.
-Bar Poliesportiu Montesa. 685 89 44. C/ la Rutgla, s/n
-Restaurant Sierra Cazorla. 962 29 91 88 . Autovia A-35, km. 38
-Restaurant Casa Emilio. 647 83 73 04 . Crtra N-430, km. 630

EN AQUEST QR I ENLLAÇ PODRÀS TROBAR INFORMACIÓ ACTUALITZADA SOBRE TURISME A LA COSTERA

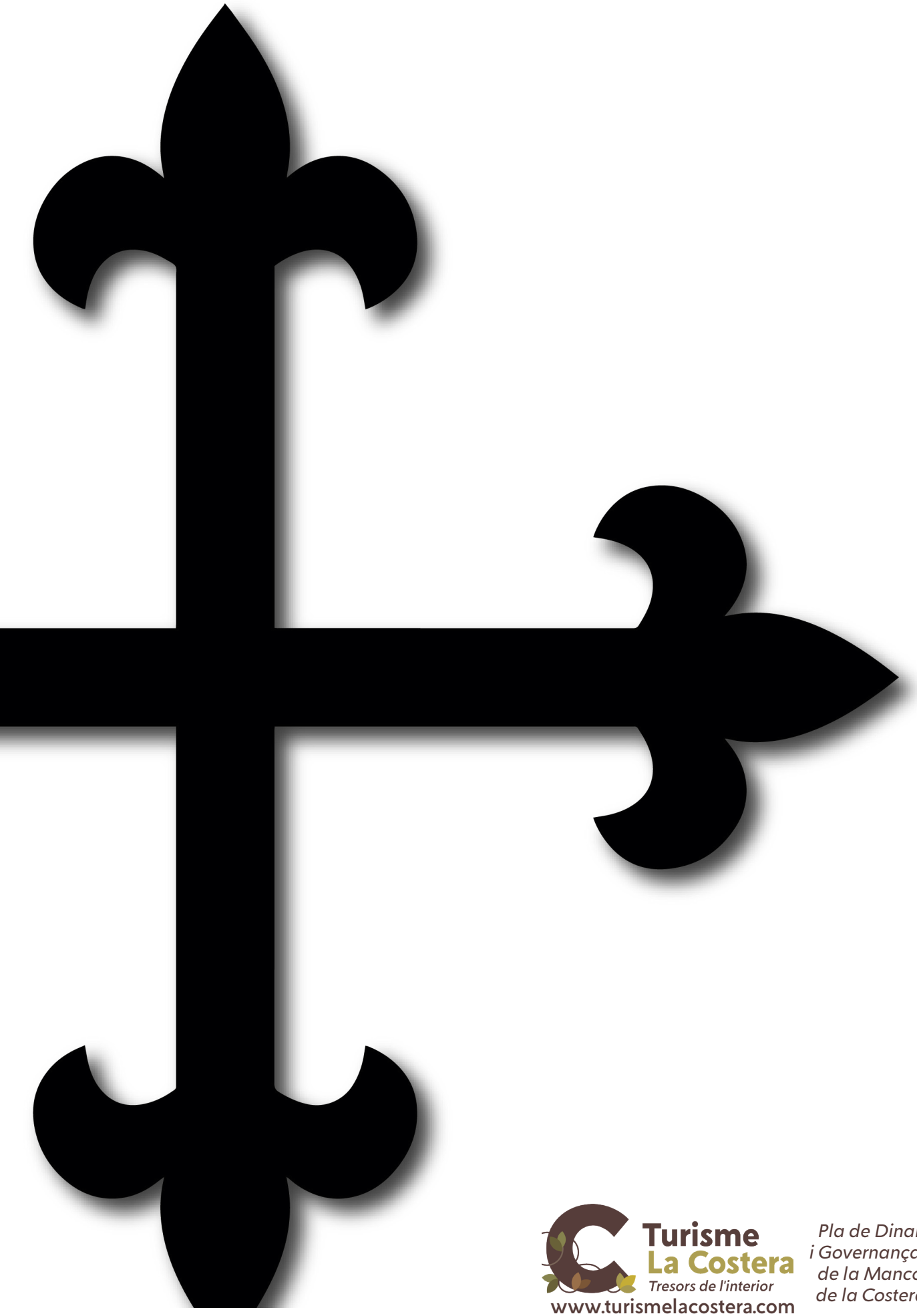

Turisme La Costera
Tresors de l'interior
www.turismelacostera.com

Pla de Dinamització i Governança Turística de la Mancomunitat de la Costera - Canal

GENERALITAT VALENCIANA

LA COSTERA - CANAL
mancomunitat de municipis

TURISME COMUNITAT VALENCIANA

VALÈNCIA TURISME